

Rami Lehtinen ps ym.

Lakialoite laiksi rikoslain 44 luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä lakialoitteella esitetään lisättäväksi rikoslain 44 lukuun uusi 11a § räjähdeterikoksen törkeästä tekemuodosta. Rikoslaisissa ei nykyisellään säännellä lainkaan törkeän räjähdeterikoksen tekemuotoa. Näin ollen vallitsevan lainsäädännön ollessa voimassa yhtäläisinä ja tekemuodoiltaan yhtä ankarina rikoksina käsitellään kaikkia tilanteita, joissa henkilöllä on hallussaan räjähteitä tai räjähdysaineita riippumatta niiden määrästä, laadusta tai käyttötarkoituksesta. Laki ei siis tunne eroa, onko hallussa aikatullilankanalli vai rekka-autollinen sotilasräjähteitä. Molempiin sovelletaan samaa rikoslain 44 luvun 11 §:ää räjähdeterikoksesta, josta rangaistuksena on sakkoa tai vankeutta enintään kahdeksi vuodeksi, ellei tekoon liity omaisuus- tai terrorismirikosta.

PERUSTELUT

Kriminaalipolitiikassa Suomi on muiden Pohjoismaiden perässä kiristämässä merkittävästi ampuma-aseiden hallussapidon rangaistuksia. Samassa yhteydessä olisi tarkoituksenmukaista tarkastella myös räjähteiden hallussapitoa, koska niiden käyttö ja hallussapito vakavissa henkeen ja terveyteen kohdistuvissa rikoksissa on etenkin Ruotsissa voimakkaasti lisääntynyt. Meksiko on ainoa maa Ruotsin edellä räjähdyksissä, jos ei lasketa mukaan niitä maita, joissa käydään sotaa. Pelkästään tammikuussa Ruotsissa räjähti julkisella paikalla pommi keskimäärin lähes joka päivä. Ruotsissa väkivaltarikosten siirtymistä räjähteisiin ovat vauhdittaneet ampuma-aseiden hallussapidon erittäin kovat rangaistukset. Ruotsissa minimirangaistus törkeästä ampuma-aserikoksesta on neljä vuotta vankeutta (Suomessa neljä kuukautta) ja erittäin törkeästä ampuma-aserikoksesta kuusi vuotta vankeutta.

Myös Suomessa ampuma-aserikosten alarajaa ollaan nostamassa kahteen vuoteen vankeutta, mikä tarkoittaisi käytännössä aina ehdotonta tuomiota. Jatkossa tilanne Suomessa olisi siis niin, että ajoneuvolla kynäpistoolin kanssa liikkuva saisi vähintään kahden vuoden ehdottoman vankeusrangaistuksen ja henkilö, jolla on autossaan laittomasti hallussaan 200 kilogrammaa dynamiittia, saisi sakkoa tai ehdollista vankeutta. Esimerkin valossa jokainen ymmärtää, että räjähdeterikosten rangaistusasteikko ei nykyisellään ole oikeasuhtainen eikä vastaa pohjoismaisen yhteiskunnan muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen.

Lakialoitetta tukee hallintovaliokunnan aiempi lausunto (21.3.2025) koskien hallituksen esitystä eduskunnalle aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi: "Valiokunta nostaa tässä yhteydes-

Lakialoite LA 17/2025 vp

sä esiin vielä räjähteiden käytön. Räjähteiden luvaton hallussapitoa voidaan pitää vähintäänkin yhtä vaarallisena kuin luvattoman aseiden hallussapitoa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Ruotsissa räjähteiden käyttäminen väkivallantekoihin on lisääntynyt voimakkaasti viime vuosien aikana, ja tähän erittäin vaaralliseksi katsottavaan kehitykseen on aiheellista varautua myös Suomessa."

Arviointia toimivaltuuksien näkökulmasta

Nykyisellään räjähdeterikoksen tutkimisessa ei voida hyödyntää pakkokeinolain (PKL) 10 luvun 3 §:n mukaista telekuuntelua eikä PKL:n 10:6 §:n televalvontaa, PKL:n 10:8 §:n sijaintitietojen hankkimista epäillyn ja tuomitun tavoittamiseksi, PKL:n 10:14 §:n peiteltyjen tiedonhankintakeinojen käyttöä, PKL:n 10:16 §:n mukaista teknistä kuuntelua eikä PKL:n 10:17 §:n asuntokuuntelua.

Edellä mainittujen salaisten pakkokeinojen käytön edellytyksenä on vähintään neljän vuoden rangaistusmaksimi tutkittavana olevassa rikoksessa tai kuten telekuuntelua koskevassa PKL:n 10:3 §:ssä luetteloituna oleva rikosnimike. Törkeä räjähdeterikos tulisi lisätä tähän luetteloon, joka koostuu muunlaisten rikosten törkeistä tekemuodoista.

Asuntokuuntelua koskevassa PKL:n 10:17 §:ssä säädetään, että asuntokuuntelua saadaan käyttää pykälässä listattujen rikosten selvittämisessä. Listalla ei ole räjähdeterikosta, mutta törkeä tuho työ listalta löytyy. Näin ollen poliisin mahdollisuudet estää ennalta räjähteillä tehtävää törkeää tuho työtä ovat heikommat kuin jo tehdyn rikoksen tutkimiseen säädetty keinot.

Rikoslain 34 a luku käsittelee terroristisessa tarkoituksessa tehtyjä rikoksia. Räjähdeterikos on mainittu tässä yhteydessä, ja tällöin rangaistusasteikko on neljästä kuukaudesta neljään vuoteen vankeutta. Tällöin rikoksen tulee kuitenkin aiheuttaa vakavaa vahinkoa jollekin maalle tai kansainväliselle järjestölle, eikä se koske siis muita tilanteita, esimerkiksi yksityishenkilöitä vastaan tehtyjä rikoksia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 44 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään rikoslain (39/1889) 44 lukuun uusi 11 a § seuraavasti:

Lakialoite LA 17/2025 vp

44 luku

Terveyttä ja turvallisuutta vaarantavista rikoksista

11 a §

Törkeä räjähdერიკος

Jos räjähdერიკოსessa

1) pidetään luvatta hallussa sotilaskäyttöön tarkoitettuja ja valmistettuja räjähteitä tai räjähdysaineita,

2) pidetään luvatta hallussa suurta määrää räjähteitä,

3) valmistetaan tai pidetään hallussa räjähteistä tehtyä toimintakuntoista pommia,

4) myydään tai luovutetaan luvatta räjähteitä sille, jolla ei ole lupaa niiden hallussapitoon tai

5) valmistetaan luvatta räjähdysainetta, joka ei täytä sille laissa tai asetuksessa asetettuja vaatimuksia

ja räjähdერიკოს on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä räjähdერიკoksesta* vankeuteen vähintään vuodeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 17/2025 vp

Helsingissä 12.6.2025

Rami Lehtinen ps
Ari Koponen ps
Anne Rintamäki ps
Minna Reijonen ps
Jari Ronkainen ps
Sara Seppänen ps
Pia Sillanpää ps
Sheikki Laakso ps
Jorma Piisinen ps
Jaana Strandman ps
Joakim Vigelius ps
Pekka Aittakumpu ps
Jari Koskela ps
Mauri Peltokangas ps
Antti Kangas ps
Miko Bergbom ps
Ritva Elomaa ps
Kaisa Garedew ps
Petri Huru ps
Ben Zyskowitz kok
Mira Nieminen ps
Janne Jukkola kok
Merja Rasinkangas ps
Juha Mäenpää ps
Mikko Lundén ps
Saku Nikkanen sd
Paula Werning sd
Eveliina Heinäluoma sd
Mika Kari sd
Juho Eerola ps
Aleksi Jäntti kok
Mikko Polvinen ps